

Ripenserbladet

Medlemsblad for Ripensersamfundet · Nr. 2 · April 2016

Ansgar statuen side 42

Jubilarservice 2016

Side 17-31

**JENS
PEDERSEN**
ApS

**Aut. EL-installatør
Ø. Vedstedvej 52
Tlf. 75 42 32 32**

RIBES ÆLDSTE KJØBMANDSFORRETNING

**PRØV VORES
PORTVINS-
MARINEREDE
FRUGTER**

PARMO W. PEDERSEN - RIBE - 75 42 03 26

**Ribes Blomsterhus
Mathiesen**

Seminarievej 6 - 6760 Ribe
75 42 08 33 - 75 42 49 61

Mail din bestilling på 5402@interflora.dk
www.interflora.dk

Nordea

Ribe afdeling

Seminarievej 8 · 6760 Ribe

Tlf. 75 41 11 11

Foreningens organisation

Formand

Hans Erik Christensen S.65
Flinterenden 6, 5.th.
2300 København S
50 50 84 95
formand@ripensersamfundet.dk

Næstformand

Hanne Krag Fugleholm, S.84
20 42 24 05
naestformand@ripensersamfundet.dk

Kasserer

Per Sleimann Petersen, R.62
36 72 00 50
Bankkonto: 9738-0001961136
Girokonto: 106-6676
kasserer@ripensersamfundet.dk

Sekretær

Helle Spange Mortensen, S.69
40 37 82 38
sekretaer@ripensersamfundet.dk

Bladredaktør

Henrik Præstholt, S.60
40 45 17 28
redaktoer@ripensersamfundet.dk

Webmaster

Ole Kromann Hansen, S.64
40 62 31 90
webmaster@ripensersamfundet.dk

Webredaktør

Hanne B. Elmelund Gam, S.69
60 78 47 23
hbg@ripensersamfundet.dk

Bestyrelsesmedlem

Søren Bøllingtoft Knudsen, S.08
61 71 15 01
sbk@ripensersamfundet.dk

JUBILARRECEPTION

fredag den 24. juni 2016 på Ribe Katedralskole

Traditionen tro inviterer Ripensersamfundet til jubilarrception i Salen lige efter skolens translokation. Translokationen afholdes i skolegården kl. 10.00 til ca. 12.00. I tilfælde af regnvej flyttes translokationen til Ribe Domkirke.

Til receptionen indbydes:

- Alle årets jubilarer
- Tidligere og nuværende lærere og ansatte ved skolen
- Årest dimittender

INDHOLD

Indbydelse til Jubilarrception	3
Ripensersamfundets ordinære generalforsamling 2016.	4
Formandens beretning.	8
Årsmøde 2016.	12
Formandens hilsen til årets jubilarer	14
Praktiske oplysninger.	15
Fortegnelse over årets jubilarer.	17
Rasmus Ussing og bombardementet af København 1807	32
Eliteidræt og gymnasiet	38
Anvendelsesorienteret undervisning.	40
Ansgar statuen ved Domkirken	42
Indlæg fra medlemmer (Hanne Bertelsen og Aage Jørgensen)	45
Kort nyt fra Ribe.	50
Adresseændringer m.v.	54

Næste Ripenserblad udkommer i oktober med deadline den 15. september 2016

Ripensersamfundets ordinære generalforsamling 2016

Redaktøren

Ripensersamfundets ordinære generalforsamling blev afholdt lørdag den 27. februar 2016 kl. 14.00 i Sangsalen på Ribe Kate-dralskole.

Generalforsamlingen blev annonceret i Ripenserbladet i november 2015. Mødets dagsorden var publiceret i Ripenserbladet primo februar 2016 og desuden på Ripensersamfundets hjemmeside.

Mødet blev åbnet af Ripensersamfundets formand Povl Dons Christensen, S.65. Der deltog i alt 32 medlemmer og 4 ledsagere.

På forslag fra bestyrelsen blev Knud William Kastруп, S.54, valgt til dirigent. Knud William takkede for valget og kunne konstatere, at generalforsamlingen var lovligt indvarslet og beslutningsdygtig. Helle Spange Mortensen, S.69 blev valgt som referent. Herefter gav dirigenten ordet til Povl Dons Christensen.

Formandens beretning. Se side 8

I sin beretning gjorde formanden blandt andet rede for arbejdet med digitaliseringen af alle de hundrede års Ripenserblade. I den forbindelse blev det af Ole Kromann Hansen, S.64 demonstreret, hvorledes man kan arbejde med og anvende den digitale udgave. Efter aflæggelsen af beretningen var der enkelte spørgsmål.

Thorild Nissen, S.56 kan ikke modtage digital post (e-post) og ønsker derfor foreningens nyhedsbreve tilsendt som almindelig brev. Povl Dons oplyste, at bestyrelsen er opmærksom på problemet og vil beslutte en procedure herom.

Knud William Kastруп, S.54 spurgte om der kunne annonceres bedre for studielegaterne, så der kom flere ansøgere. Den efterfølgende diskussion viste, at der gøres så meget, at det er vanskeligt at gøre mere.

Carl Rise Damkjær, S.51 spurgte om legaterne kun skal gives til studieophold i udlandet? Povl Dons forklarede at de også kan gå til studier i DK, men man har de seneste

Dirigenten takkede den store forsamling for valget.

mange år næsten udelukkende ydet støtte til udlandsophold, da støtten i så fald helt sikkert er skattefri for modtageren.

Herefter kunne dirigenten konstatere, at der ikke var yderligere spørgsmål eller bemærkninger til beretningen, som derefter blev taget til efterretning og godkendt.

Regnskaber

Det reviderede driftsregnskab for perioden 1/1 - 31/12 2015 samt status pr. 31/12 2015 for Ripensersamfundet og resultatopgørelsen for Ripensersamfundets Dimittendfond for perioden 1/1 - 31/12 2015 samt status pr. 31/12 2015 var uddelt til deltagerne. Kassereren Hans Erik Christensen, S.65, gennemgik de enkelte punkter i de to regnskaber.

De samlede indtægter for Ripensersamfundet udgjorde 232.835 kr. og årets resultat var et overskud på 13.509 kr. Ripenserbladets trykning og distribution er regnskabets største post med en udgift på 121.009 kr. Ripensersamfundets egenkapital var ved udgangen af 2015 på 229.304 kr.

Dimittendfonden uddelte ved translokationen et legat på 7000 kr. Dimittendfondens beholdning er ved udgangen af 2015 på 198.610 kr. Begge regnskaber fik forsamlingens godkendelse.

Forslag til budget for Ripensersamfundet og Dimittendfonden for 2016 blev præsenteret af Hans Erik Christensen.

Budgetforslaget for Ripensersamfundet er beregnet ud fra, at den gennemførte digitalisering af ripenserbladene betales i 2016, at hjemmesiden fornyes, og at der ellers holdes uforandret aktivitetsniveau. Der er endvidere regnet med uændret medlemstal. Der forventes på det grundlag et underskud på 40.925 kr. Budgetforslaget for Dimittendfonden viser med uddeling af en legatportion på 7.000 kr. et forventet underskud på 1.850 kr.

De præsenterede forslag blev godkendt af forsamlingen.

Bestyrelsens forslag om at forhøje kon-

tingentet fra 160 kr./år til 170 kr./år blev vedtaget af forsamlingen. Forhøjelsen var på forhånd indarbejdet i netop godkendte budgetforslag. Det betyder at normalkontingentet for 2016 er 170 kr. pr. medlem. Kontingentet for de første fem år efter ek-samen er uændret 75 kr./år.

Indkomne forslag

Der var ikke indkommet forslag til behandling af generalforsamlingen

Valg af formand

Povl Dons Christensen havde på forhånd meddelt, at han ikke ønskede at genopstille til formandsposten, samt at han ønskede at træde ud af bestyrelsen.

Bestyrelsen foreslog foreningens hidtidige kasserer, Hans Erik Christensen, S.65 som formand. Der blev ikke foreslået andre kandidater, så forsamlingen valgte Hans Erik Christensen som formand ved akklamation. Hans Erik takkede for valget og håbede at det hidtidige gode samvirke i bestyrelsen ville kunne fortsætte.

Valg af bestyrelsesmedlemmer og suppleanter

Hanne Krag Fugleholm, S.84 og Henrik Præstholt, S.60 blev genvalgt, og Per Sleimann Petersen, R.62 og Søren Bøllingtoft Knudsen, S.08 blev nyvalgt til bestyrelsen. Elly Irene Bang Skjødt, R.61 blev valgt som suppleant.

Valg af revisor og revisorsuppleant

Merete Lindqvist, S.76, revisor, og Kirsten Hingeberg Larsen, R.65, revisorsuppleant, blev begge genvalgt.

Eventuelt

Povl Dons Christensen oplyste, at det engangs 100 års blad-jubilæums legat, der blev omtalt i beretningen er doneret af Per Sleimann, som også er den der donerede et legat af samme størrelse i forbindelse med Ripensersamfundets 100 års jubilæum i 2012. Stor tak til Per!

Formanden takker Povl for lang og tro tjeneste.

Den nyvalgte formand Hans Erik Christensen rettede en varm tak til den afgangende formand for mange års deltagelse i bestyrelsesarbejdet og især for en meget stor indsats i de seneste 10-15 år som næstformand og formand siden 2012. Han nævnte at de som klassekammerater jo havde kendt hinanden næsten altid, og at de også begge som unge studerende havde været med i bestyrelsen i begyndelsen af 1970'erne.

Han gav derefter som afskedsgave Povl Dons Christensen en Shaker-bakke, som han blev meget glad for.

Jytta Dalgas Laursen, S.51 takkede for bestyrelsens gode arbejde for foreningens medlemmer og især for det meget interessante Ripensersblad, som hun altid så frem til med forventning om godt nyt fra Ribe. Flere udtrykte stor enighed med hende.

Dirigenten konstaterede herefter, at alle punkter på dagsordenen var behandlet og takkede de fremmødte for god orden.

*

Efter en velafviklet generalforsamling takkede den afgangende formand dirigenten for ledelse af generalforsamlingen og erklærede den for afsluttet, idet han ringede kraftigt med foreningens fine messingklokke, hvilket han også indledte generalforsamlingen med at gøre.

I den efterfølgende kaffepause så og hørte vi videoen af den videofilm, som blev afspillet ved afsløringen af kunstneren Laila Westergaards værk, »ORD PÅ VEJ« i skolegården maj 2015. Videoen er med rapperen Per Vers, som er student fra skolen i 1995. Rappet er en imponerende 14 minutter lang improvisation over de 112 flisers citater. Vi havde fået Per Vers' tilladelse til at afspille det, men det er specielt lavet, og kun til brug på afsløringsdagen. Skolen har dog en kopi, som må bruges af skolens lærere i undervisningen. Det var den vi havde lånt.

Per Vers oplyser, at der på hans hjemmeside ligger en kort demoversion af rappet. (Afsløringsdagens forløb er omtalt på side 50 i Ripensersbladet nr. 3, November 2015).

Således oplevede efter rap, kaffe og samtale gik man i gang med årsmødet. (Se side 12).

Efter årsmødet var der igen tid til lidt samtale med gamle bekendte og vandring i den kendte gang i hovedfløjen. Derefter samlede vi i Salen, hvor vi sammen med rektor Kristian Bennike og hans hustru, Terese Solten nød en veltillavet middag.

Rektorparret sammen med den nye formand og redaktøren.

Weis Stue

HOTEL
RESTAURANT
TORVET
6760 RIBE
TLF. 75 42 07 00

HOTEL DAGMAR

Hotel Dagmar - Torvet 1 - 6760 Ribe - Tlf. 75 42 00 33

KOLVIG RESTAURANT & CAFÉ

- en del af Danske Hoteller
Mellemdammen 13 - 6760 Ribe
Tlf: 7541 0488 - Fax: 7541 0483
www.kolvig.dk - Info@kolvig.dk
www.danske-hoteller.dk

Restaurant Sælhunden v/Rinda Klausen

Skibbroen 13 · 6760 Ribe · Tlf. 75 42 09 46 · Fax 75 41 04 31
www.saelhunden.dk · saelhunden@stofanet.dk

RESTAURANT

Backhaus

Aps.

STEDET HVOR MAN SPISER GODT - MØDE- OG SELSKABSLOKALER OP TIL 65 PERS.

GRYDERGADE 12 - 6760 RIBE - TLF. 75 42 11 01

Formandens beretning for 2016

Velkommen til årets generalforsamling som finder sted i måneden, hvor Ripensersbladet for hundrede år siden udkom for første gang. Senere er det blevet til mere end 300 blade, men mere herom senere.

Indledningsvis skal nævnes, at bestyrelsen har besluttet at flytte rapporteringen fra kalenderåret til mellem to generalforsamlinger. Det vil sige, at denne beretning dækker perioden 1. januar 2015 - 27. februar 2016.

Årets gang

Den ordinære generalforsamling blev afholdt lørdag eftermiddag den 28. februar 2015 i Vartov i Københavns centrum. Generalforsamlingen blev et tilløbsstykke med næsten 40 deltagere, så vi måtte flytte lokale fra det gammelkendte hjørnelokale til Vartovs smukke sal – med en deraf følgende dyreste lokaleleje.

Bestyrelsen havde udarbejdet forslag til vedtægtsændringer, som efter en længere debat blev vedtaget. Hovedformålet med ændringerne var at gøre foreningen fremtidssikret, blandt andet med hensyn til valg til bestyrelsen. Endvidere blev det vedtaget, at flytte foreningens arkiv til Ribe Byhistoriske Arkiv, men herom senere.

Efter generalforsamlingen var der traditionen tro årsmøde, hvor Nationalmuseets direktør Per Kristian Madsen levende for-

talte om sit museumsliv fra Ribe over Vejle til København. Efter foredraget sluttede dagen med en buffet.

Formanden har i årets løb deltaget i legatbestyrelsesmøder i Ribe i forbindelse med uddelingen af Schöns Legat, Lauridsens Legat og Ripensersamfundets Jubilæumslegat. Alle tre legater uddeles under egne navne, men administreres samlet. Det giver en væsentlig administrativ besparelse.

Desværre har det tilsyneladende ikke længere de unge studerendes interesse at søge legater trods oplysninger herom på både skolens og foreningens hjemmesider. Ved seneste legatmøde i december var der således kun i alt syv ansøgere til en legatsum på over 60.000 kr. Vi valgte at uddele fire legater på i alt 50.000 kr.

Rektor Bent Karsdal – blandt elever kaldet Kong K! – gik på pension efter over 27 års tro tjeneste som rektor.

Ripensersamfundet deltog i afskedsreceptionen for Karsdal og bragte en stor tak for hans altid positive samarbejde og interesse for Ripensersamfundet. Og for en god måneds tid siden var vi med til at byde den nye rektor velkommen ved en reception på skolen.

Fra Ripensersamfundet deltog formanden, kassereren og redaktøren. Vi glæder os til også at byde rektor Kristian Bennike velkommen her til vores årsmøde efter generalforsamlingen.

Her i februar har vi endvidere fået en henvendelse fra Vibeke Edelberg, gift Børtdahl, (S.63) om et seminar, som Moesgaard Museum afholder om dansk forskning i Nuristan og hendes far Lennart Edelbergs tidlige indsats på dette felt. Vibeke har fået tilladelse til, at medlemmer af Ripensersamfundet kan tilmelde sig seminaret, som afholdes på museet ved Aarhus den 30. april - 1. maj. Tilmeldingsfristen er den 1. april. Lennart Edelberg var en højt respekteret og engageret ildsjæl her på Katedralskolen 1947-81 og var meget aktiv i

Povl Dons aflægger sin sidste formandsberetning.

Ripensersamfundet, blandt andet som kontakt mellem skole og forening.

I løbet af beretningsåret har bestyrelsen afholdt to korte og tre lange bestyrelsesmøder. Jeg vil gerne takke bestyrelsens medlemmer for en god og aktiv deltagelse i bestyrelsesarbejdet. Desværre afgik vores tidligere næstformand Tove Tranberg alt for tidligt ved døden kort efter generalforsamlingen.

Translokation og jubilarreception

Translokationen fandt i år sted i opholdsvejri i den nyrenoverede skolegård med den nye flise-midtergang.

Ripensersamfundet uddelte to af de største legater, det forøgede Dimittendlegat på 7.000 kr. og det forlængede 100-års jubilæumslegat på 5.000 kr. Ikke en af de ringeste opgaver en formand kan have!

En af foreningens tro støtter har i anledning af bladets 100-års jubilæum doneret yderligere 5.000 kr. til et 'ængangs-100-årsblad' legat. Så i 2016 kan foreningen uddele i alt 17.000 kr. i forbindelse med translokationen.

Efter translokationen bød Ripensersamfundet traditionen tro til jubilarreception i Salen. Mere end fem hundrede jubilarer, studenter og lærere deltog i receptionen, som er blevet foreningens flagskib. Og bestyrelsen modtog kun positive reaktioner på, at vi nu koncentrerer os om at servicere medlemmerne og ikke ikke-medlemmerne. Disse sidste er som jubilarer dog fortsat velkomne til at deltage i receptionerne – og flere meldte sig da også ind i foreningen for at støtte det gode formål.

Med roll-ups, som fortalte, at det var Ripensersamfundet og ikke skolen, som var værter ved receptionen, og med bestyrelsen og dens hjælpere iklædt flotte røde forklæder med logo, vil vi forsøge at være så synlige, som muligt.

Kommunikation

Der er udkommet tre Ripenserblade siden sidste generalforsamling. I april udkom bla-

det med en liste over jubilerende medlemmer samt kontaktpersoner i det omfang, disse kendtes.

Efterårsbladet indeholdt igen i år fyldige reportager fra translokation og jubilarreceptioner, og det nys udkomne blad indvarslede generalforsamlingen og årsmødet. Desuden bringer bladet løbende relevant RIBE-stof.

Bladet har som tidligere nævnt 100-års jubilæum i denne måned, og inspireret af en forespørgsel på sidste generalforsamling angående adgang til bladene i digitaliseret form, besluttede bestyrelsen at lade alle 100 års blade scanne – i alt godt 8.000 sider, hvilket man kan læse mere om i seneste Ripenserblad. Ripensersamfundet vil gerne takke »Ejnar og Meta Thorsens Fond« for økonomisk støtte til denne digitaliseringsproces. Så snart det teknisk er muligt, vil alle medlemmer få adgang til materialet via et log-ind til vores hjemmeside.

Ud over det trykte blad, som gennem en række år har ligget i gode hænder hos vores redaktør, Henrik Præstholm, som vi er megen tak skyldig, har vi nu i seks år udsendt elektroniske nyhedsbreve efter behov. Oftest i juni lige inden jubilararrangementerne og i sensommeren som optakt til bladet med alle billederne fra jubilararrangementerne.

Vi mangler stadig mailadresser på cirka 300 medlemmer. Vi vil kraftigt anbefale, at man lader sin mailadresse registrere på vores hjemmeside – blandt andet for at få et direkte link til de digitaliserede Ripenserblade.

Foreningens hjemmeside www.ripenersamfundet.dk bliver anvendt både som nyhedsformidler og til registrering af ændringer i medlemsforhold. Ønsker man ikke at modtage e-post, eksempelvis fra det offentlige, vil man i fremtiden kunne modtage de elektroniske nyhedsbreve pr. almindelig post. Procedurer herom vil fremgå af næste Ripenserblad.

Der arbejdes i bestyrelsen med mulighederne for at lave en helt ny hjemmeside

med et mere interaktivt indhold, således at medlemmer her selv kan skrive indlæg og kommentarer. Noget kan vi selv konstruere i bestyrelsen, men andet kræver professionel assistance udefra. Det er planen at en ny hjemmeside vil kunne være funktionsdygtig medio 2016 samt virke på smartphones og iPads.

Også på facebook og twitter er Ripensersamfundet registreret. Her kommunikerer vi især med den yngre del af foreningens medlemmer – og med ikke-medlemmer, som vi opfordrer til at melde sig ind i foreningen.

Facebook er i dag for de unge, hvad Ripensersamfundet var for medlemmerne af foreningen for godt 100 år siden.

Facebookgruppen Ripensersamfundet er vokset støt: For tre år siden var der lige under 300 medlemmer, og i februar i år er der dobbelt så mange! Her er et oplagt forum for fremtidig kommunikation. En trend er, at de jubilerende årgange danner deres egne facebookgrupper med henblik på at organisere sammenkomster mm.

Medlemsforhold

Ripensersamfundet havde ved udgangen af 2015 1.459 betalende medlemmer mod 1.446 i 2014 – samt fire æresmedlemmer. Altså stort set status quo. Desværre er det ikke blandt de unge, vi har medlemstække: Fra de seneste fem årgange, hvor der i alt blev dimitteret over 1.000 studenter, var der ved udgangen af 2015 kun 9 (ni!) medlemmer mod 17 i 2014. Manglen på ungt blod er en af foreningens store udfordringer.

Økonomi

I 2015 havde foreningen et overskud på godt 13.000 kr. mod et budgetteret overskud på godt 3.000 kr. Foreningen har derved fortsat en god formue, cirka 230.000 kr. Men meget mere om regnskab og budget under det senere dagsordenspunkt.

Kontingentoprævningen er siden 2012 sket via Nets, som tidligere hed PBS. I alt

har 776 medlemmer tilmeldt sig denne service, hvilket er en meget lille stigning i forhold til sidste år, så vi vil derfor fortsat opfordre medlemmerne til at tilmelde sig den elektroniske betalingservice.

Arkivet

Det blev ved sidste generalforsamling besluttet at overdrage foreningens arkiv til Ribe Byhistoriske Arkiv. Dette arbejde er ved at blive afsluttet. Det vil blive således, at foreningen, (bestyrelse og medlemmer) kan bruge arkivet uden at skulle betale særlige afgifter ud over betaling for eventuelle kopier. Det vil ikke være muligt at hjemlåne dele af arkivet.

Liste over afdøde medlemmer

I perioden februar 2015 - februar 2016 har vi modtaget underretning om følgende dødsfald blandt medlemmerne. Må jeg bede forsamlingen rejse sig under oplæsningen af deres navne:

- S.36 Sigrid Pedersen
- R.38 Ruth Irene Petersen, f. Riekehr
- S.41 Erik Oksen
- S.43 Niels Kristian Bruun
- S.45 Jens Otto Gerken
- R.45 Karla Porsgaard
- S.46 Karl Laurids Evald
- S.46 Signe Pedersen
- S.46 Niels Oxenvad
- R.46 Harriet Solvejg Agerbo
- R.47 Vera Nielsen (Lausen)
- S.49 Niels Hyldahl
- S.50 Ellen Dejgaard
- S.54 Oscar Filtenborg
- S.54 Karen Westphal (Bjerrum)
- S.69 Tove Tranberg
- S.72 Karen Sørensen
- S.74 Martin Lundgaard Thysen

ÆRET VÆRE DERES MINDE

Fremtiden

Som nævnt ser det ud til, at vores medlems-tal ikke er faldene, men vi må se i øjnene,

Forsamlingen var tilfredse med beretningen.

at foreningen ikke rigtig appellerer til de unge og sandsynligvis ikke vil gøre det i en tid, hvor al kommunikation foregår elektronisk.

I år skifter bestyrelsen formand, men ikke linje: Vi vil fortsat bestræbe os på at vedligeholde en forening for vores cirka 1.500 medlemmer. Gennem en god jubilæarreception, som er foreningens flagskib, og gennem Ripenserbladet. Og med et godt årsmøde.

Bestyrelsen vil i 2016 afslutte overflytningen af arkivet til Ribe Byhistoriske Arkiv, og vi vil 'gå i luften' med en 100-års fødselsdagsgave til medlemmerne – Det digitale Ripenserbladsarkiv.

Ligeledes vil bestyrelsen undersøge mulighederne for at lægge nogle af de administrative opgaver, foreningen har, ud til en

ekstern 'service provider'. Ikke i morgen, men vedtægtsændringerne fra 2015 åbner mulighed for dette.

Til slut vil jeg gentage mig selv fra sidste års generalforsamling: Ripensersamfundet lever og er sammen med medlemmerne ved at nå pensionsalderen. Men i modrætning til for 100 år siden, er pensionsalderen i dag for mange en særdeles aktiv periode, så der er håb endnu!

Ripensersamfundets opgave er at være til gavn og glæde for medlemmerne – ikke for alle dimittender fra Ribe Katedralskole.

Det har været spændende, udfordrende og en fornøjelse at have været med i denne omstilling sammen med gode kollegaer i bestyrelsen.

Povl Dons Christensen

Ripensersamfundets årsmøde 2016

Redaktøren

Efter generalforsamlingen og kaffepausen samlede man igen i Sangsalen med de velkendte gipsafstøbninger. Povl Dons Christensen bød skolens nye rektor, Kristian Bennike velkommen og takkede ham for at han meget hurtigt efter sin udnævnelse havde givet tilsagn om at medvirke ved vores årsmøde.

Kristian Bennike begyndte med at foreslå at vi til indledning skulle synge Jeppe Aakjærs »Spurven sidder stum bag kvist«. Rektor akkompagnerede selv på flygelet og bemærkede efter sangen, at forsamlingen sandelig kunne synge. Vi sendte vist alle venlige tanker til vore fordums sanglærere, Alvad og Hejlesen!

Kristian Bennike begyndte med at fortælle lidt om sig selv. Han er vokset op på Frederiksberg i en musikalsk familie. Han blev som ti-årig optaget i Tivoligården, og havde regnet med, at skulle spille trompet, men gården havde mere brug for en der spillede basun, så det blev så hans instrument. Det gav en solid musikopdragelse og mange oplevelser indtil man som 16-årig skal forlade gården.

Derefter kom han på musikgymnasiet Sct. Annæ og videre til musikstudier på Københavns universitet. Kristian Bennike overvejede dog forinden en fremtid som

musiker, men blev af familien tilrådet at gøre studiet færdigt. Derefter var Kristian Bennike ansat på forskellige gymnasier, og var i godt et år lærer på Skelskør Højskole. Derfra tog han tilbage til København og sin kæreste! Det blev til ansættelse på Vestre Borgerdyd gymnasium og senere på Københavns åbne Gymnasium, hvorfra turen så gik her til Ribe. Kristian Bennike funderede over det pudsige i at komme fra en Borgerdydskole til en Latinskole!

Rektor beskrev herefter udviklingen i det almene gymnasiums formålsformulering gennem tiden. Han begyndte med formuleringen fra 1850, hvor der skulle gives den betroede discipel en sand og grundig almindelig uddannelse med hensyn til såvel kundskab og sjæleevner, som forberedelse til det akademiske studium af de videnskaber og fag, til hvilke den enkelte føler kald!

Den formulering var gældende indtil reformer i 1903 indførte mellemskolen med overbygning i et treårigt gymnasium, stadig med vægt på en højere almen undervisning som grundlag for videregående studier. Det har stort set også været tilfældet i de senere reformer, som overvejende ændrede på de underliggende skoleforløb i grundskolen og dens forskellige overbygninger.

Først ved en reform i 2003 blev formålsparagraffen udvidet så undervisningen skal bidrage til elevernes personlige udvikling og til at udvikle deres interesse for og evne til aktiv medvirken i et demokratisk samfund.

Den seneste bekendtgørelse om det almene gymnasiums formål fastholder et primært sigte mod videregående uddannelse med udvikling af faglig indsigt og studiekompetence. Krav til selvstændighed, samarbejde og sans for at opsøge viden er tillige centrale. Eleverne skal endvidere lære at forholde sig reflekterende og ansvarligt til

Rektor ved flygelet.

deres egen udvikling, og uddannelsen skal udvikle elevernes kreative og innovative evner og deres kritiske sans.

Det er ikke fagnørder, som mange politikere taler om, man sigter på, og det er heller ikke dét, en stor virksomhed som Novo Nordisk efterspørger. Novo ønsker sig kreative og innovative forskere med veludviklet kritisk sans.

Kristian Bennike gjorde rede for en del af de mange forandringer, der er foregået for gymnasierne. Med hensyn til fagene er man gået fra indholdsstyring til målstyring. Der er indført regler om tværgående undervisning og team-samarbejde mellem lærerne. Gymnasierne hørte før kommunalreformen i 2007 under amterne, men er nu selvstændige enheder med økonomi efter taxametersystemet. Lærerne fik for nogle år siden ny overenskomst med væsentlige ændringer med hensyn til arbejdsforhold og arbejdstid. Og nu er der varslet store besparelser og omfordelinger mellem de forskellige uddannelsesformer

Kristian Bennike satte med en serie eksempler ord og billeder på en del af de begreber, der er indeholdt i den seneste formålsformulering.

Herefter nævnte han fem udfordringer, regeringen mener en reform skal tage fat om:

- 1) Et stigende antal unge vælger gymnasiet trods faglig svagheit
- 2) Udfordringerne er særligt store på hf
- 3) Der er usikkerhed om udviklingen i studenternes faglighed
- 4) Overgangstiden til de videregående uddannelser er for lang
- 5) Mål og rammer for kvalitetsudvikling er for upræcise

Han gennemgik derefter en række statistiske undersøgelser for studenter fra de forskellige gymnasietyper. De viser at en høj procentdel af studenter fra det almene stx gymnasium er i gang med en lang eller mellem-lang uddannelse godt to år efter deres studentereksamen. Der er større spredning

Anvendelsesorienteret undervisning, 2z brygger øl.

og usikkerhed for flere af de øvrige gymnasietyper.

Kristian Bennike gik videre til at opregne vigtige emner for en reform af ungdomsuddannelserne.

- 1) Man må sikre høj faglighed og fordybelse
- 2) Matematik skal også målrettes til de fag, hvor det har betydning
- 3) Hf er vigtigt for at løfte fra restgruppe til studerende
- 4) Ledelsesrummet skal styrkes lokalt på skolerne

Kristian Bennike sluttede af med at understrege at det handler om at bevæge sig i spændet mellem at give de unge konkrete færdigheder, og aldrig glemme at dannelse er meget mere end besiddelse af viden, men dannelse til samfundsborger med socialt ansvar. Det er fantastisk at være med til at udvikle fra barn til voksen! sagde rektor.

Vi sluttede af med at synge Grundtvigs sang: »Er lyset for de lærde blot«, men på en melodi som de fleste af os har lært siden vi gik på Katedralskolen!

Derefter gik de fleste lidt rundt på skolen og glædede sig over gensyn med noget, og syn for at der er sket store forbedringer i tidens løb.

Klokken 17.30 samlede man sig i Salen, hvor vi fik serveret en fin middag og fik gode samtaler med gamle venner og bekendte.

Kære jubilarer

Velkommen til jubilarrceptionen.

Ripensersamfundets bestyrelse sender hermed en hilsen til alle årets jubilarer, og inviterer jer alle til at deltage i jubilarrceptionen i Salen på Ribe Katedralskole umiddelbart efter translokationen fredag den 24. juni 2016.

Siden 1977 har Ripensersamfundet med stigende succes været vært ved disse receptioner, hvortil også årets studenter og skolens lærere er inviteret. Med skolens store sal som ramme kan vi byde velkommen til omkring fem hundrede gæster.

Det er et godt udgangspunkt for de forskellige jubilårsgange at sætte hinanden stævne her, inden man eventuelt fortsætter ud til individuelle arrangementer enten på byens restauranter eller privat.

Receptionernes succes har også en pris, da alle udgifter afholdes af foreningen. Og det er klart, at hvis man ikke støtter op om foreningen ved medlemskab, vil det blive sværere at kunne afholde receptionerne i det omfang, de har i dag. Receptionerne er foreningens 'flagskib'.

Igen år kan vi desværre ikke som tidligere optrykke navnene på alle jubilarer her

i bladet men kun på de jubilerende medlemmer, hvilket skyldes bestemmelser i Persondataloven, som angiver, at vi kun må trykke navnene på medlemmer af Ripensersamfundet og kun i et medlemsblad til medlemmer.

Det har vi så taget til efterretning, men vi håber, at det samtidig vil give anledning til, at flere vil melde sig ind i foreningen. Som det er i dag, er under en fjerdedel af jubilarerne medlemmer af foreningen. Blandt de yngre årgange, er medlemsandelen under ti procent. Så vi opfordrer jer til at fortælle jeres tidligere klassekammerater, som ikke står på listen, om arrangementet og til at melde sig ind i foreningen.

Under alle omstændigheder vil vi glæde os til at byde medlemmer såvel som ikke-medlemmer velkommen til jubilarrceptionen. Vi ved af erfaring, at receptionen er et godt samlingssted for gamle minder.

Med venlig hilsen

Hans Erik Christensen
formand for Ripensersamfundet.

Praktiske oplysninger

Vi har fra og med 2013 ændret praksis med hensyn til jubilareplysninger. Persondataloven forbyder foreninger opbevaring og trykning af navne på personer, som ikke er medlemmer eller har givet deres skriftlige tilladelse. Derfor er der i dette blad kun oplysninger om de medlemmer, som har jubilæum fra 1941 og hvert femte år frem til og med 2006. Vi har i år ikke taget kontakt til de medlemmer, som tidligere har været kontaktpersoner, der hjalp med at finde frem til ikke-medlemmer af jubilargangene. Det har vi jo ikke behov for længere.

Vi regner i bestyrelsen med at mange af jer, både medlemmer og ikke-medlemmer, har kontakter med hinanden via de sociale medier, som Facebook og Twitter mv. Vi har desuden bestræbt os på at gøre det muligt at bruge foreningens hjemmeside og Facebook side til kontaktsøgning.

Foreningens sekretær er Helle Spange Mortensen. Hun kan evt. kontaktes på tlf. 40 37 82 38 eller pr. mail: sekretaer@ripen-sersamfundet.dk

Jubilarreceptionen

Hertil indbydes alle jubilarer, årets studenter og Katedralskolens nuværende og tidligere lærere. Den finder sted umiddelbart efter translokationen i Salen, som skolen velvilligt stiller til vores rådighed. Receptionen begynder normalt ca. kl. 12.00 og slutter ca. kl. 13.30.

Pladsreservation

Salen og Førstesalen kan rumme os alle, men der er ikke borde og stole til alle. Vi har en reservationsordning for de ældste årgange, dvs. fra og med 50 års jubilarene. Vi har også mulighed for til translokatio-

Pladsreservation.

nen at reservere plads på de forreste rækker til de allerældste årgange, dvs. fra og med 65 års jubilarer + eventuelle ledsagere.

Reservationer skal senest den 20. juni aftales med Henrik Præstholm på tlf. 40 45 17 28.

Overnatningsmuligheder

Der er rigtig mange forskellige overnatningsmuligheder i Ribe. Ribe Turistbureau, Torvet, 6760 Ribe, tlf. 75 42 15 00 er meget behjælpelige. Man kan også benytte bureauets hjemmeside www.visitribe.dk eller mail: info@visitribe.dk

Legater

Ripensersamfundet bringer hvert år en hilsen og tak til skolen i form af et legat til en ny-dimmitteret student. Legatet ydes af Ripensersamfundets Dimittendfond efter indstilling fra Katedralskolen. Legatet er på 7000 kr.

Vi har i 2012, 2013, 2014 og 2015 uddelt et særligt jubilæumslegat for Ripensersamfundet på 5000 kr. Det er besluttet også at gøre det i 2016. Desuden har Per Sleimann doneret et legat på 5000 kr. som en markering af Ripenserbladets 100 års jubilæum.

Vi vil gerne kunne gøre fonden endnu større på længere sigt. Derfor vil det være velkomment, hvis I vil betænke fonden med en gave – stor eller lille – som kan indsættes på Ripensersamfundets girokonto nr. 106 6676 (kortart 01), mærket RD, eller på Dimittendfondens bankkonto, 9738-0001961144.

Billeder

Bestyrelsen forsøger at tage billeder til bladet fra translokationen, receptionen og de forskellige jubilararrangementer vi får kendskab til. Men hvis I selv tager billeder ved jeres arrangementer, som I gerne vil have bragt, er I velkomne til at sende dem til redaktørens mail med oplysning om tid, sted og navne.

Hvis I synes bladet skal bringe ældre billedstof fra skolen, vil vi bede jer scanne dem og sende dem til os, eller I kan sende dem til os til låns og kopiering. Vi vil samtidig gerne have oplysning om tid, sted og navne. Billedmateriale kan sendes til redaktøren, Henrik Præstholm, Nørrelundparken 1B, 6760 Ribe. Eller pr mail: redaktoer@ripensersamfundet.dk

- fri som fuglen...

Froes

Herreds Sparekasse

Saltgade 4 | 6760 Ribe | 75 41 01 00 | www.froes.dk

Studenter 2001.

Rasmus Ussing, Ribestudent terrorbombes

Hans Christian Vester

Da Rasmus Ussing dimitteredes fra Ribe Katedralskole i år 1800, var han ikke student. Det har sin forklaring i, at latinskolerne først fik eksamensret med reformen i 1850. Dimittenderne skulle tidligere aflægge eksamen artium ved Københavns Universitet, hvorpå de var rette studenter. Rasmus Ussing ønskede at læse teologi, og han bestod den teologiske embedseksamen i 1808. Undervejs i studiet ernærede han sig ved at være huslærer.

Rasmus Ussing oplevede Københavns bombardement fra den 2. til den 5. september 1807, hvor tusindvis af granater og brandraketter ramte byen. Bombardementet, der krævede nogle hundrede døde,

nogle tusinde sårede og ca. 1000 ødelagte huse, er blevet kaldt verdens første terrorbombardement, idet civilbefolkningen var det primære mål. Vi har kendskab til ribestudentens oplevelser i de hektiske døgn fra de erindringer, han skrev på vej ind i sin alderdom. Erindringerne, der i manuskript har været i familiens eje, blev først udgivet i 1925. Vi kan i dag møde øjenvidnet Rasmus Ussing på Københavns Bymuseum, idet historikerne dér har fundet hans beskrivelser af de dramatiske nætter på en og samme gang så levende og troværdige, at man på museet har produceret en app, så man kan følge den bevåbnede student rundt i de gader og stræder, hvor han færdedes for mere end 200 år siden.

I 1805 besejrede den engelske admiral Nelson i slaget ved Trafalgar Napoleons forenede fransk-spanske flåde. Dette gjorde den danske flåde til den største på det europæiske fastland, hvorfor den var strategisk vigtig for både englænderne og franskmændene. I efteråret 1806 stod Napoleon som sejrherre i Berlin. Det var en vanskelig balancegang for Danmark at bevare neutraliteten. Napoleon havde udsendt en bestemmelse om den såkaldte fastlandsspærring, hvilket var et forsøg på at isolere England handelsmæssigt og dermed økonomisk. I juli 1807 sluttedes der fred mellem Rusland og Frankrig. En af aftalerne gik ud på, at også neutrale lande skulle tvinges med i fastlandsspærringen. Dette gjorde Danmark med den store flåde til en potentiel fjende for England. Derfor forlangte englænderne flåden udleveret; men forhandlingerne herom nåede ikke i mål af forskellige grunde. Englæn-

C. W. Eckersberg: Vor Frue Kirkes spir skudt i brand bombardementets tredje nat.

derne greb til at gennemtvinge udleveringen ved hjælp af magt. Københavnerne afventede roligt begivenhedernes gang. Ingen forestillede sig, at en civiliseret og kristen nation kunne drømme om at kaste bomber i hovederne på sagesløse borgere.

Nu giver vi ordet til Rasmus Ussing. Brudstykkerne af hans erindringer er holdt i hans egen sprogdragt. Jeg forklarer enkelte ord i en parentes.

»Det var hen paa Sommeren (3. Aug.), at en engelsk Flaade paa flere hundrede større og mindre Sejlere omringede og blokerede Sjælland. Ingen anede – selv ikke de, som burde have anet det – hvad denne Flaade betydede; mindst formodede man, at den var bestemt for Danmark, der troede sig i dyb Fred med England, havde bevaret den strengeste Neutralitet og ikke givet den engelske Regering mindste Anledning til nogen Klage. Derfor vare ogsaa alle trygge og rolige, og i Tusindvis promenerede man som i de fredligste Sommerdage ud paa Toldboden for at tilfredsstille Nysgjerrigheden og ved medtagne Brillen og Kikkertær at overbevise sig om Størrelsen og Beskaf-

fenheden af den gaadefulde Flaade. At de utallige lette Dame-Parasoller af alle Stoffer, Farver og Skikkelser kunde om en føje Tid ønskes forvandlede til lige saa mange stærke Staalskjolde mod de engelske Bomber, og at Cavalernes Promenerstokke skulde omskiftes med lige saa mange Bajonetter og Sabler – derom drømte ingen. Derfor gjorde det paa Gemytterne et uhyggeligt og foruroligende Indtryk, da det hedte, at Kronprinsen pludselig og hemmelig havde forladt Hovedstaden (11. Aug.).

(...) skyndte jeg mig ud Sengen og i Klæderne og at drikke mit Thevand for at gaa

Øverst en raket med en bombe i spidsen. Nederst en af Congreves raketter med modhager i spidsen, så den kunne sætte sig fast, hvor den ramte. Orlogsmuseet.

Sprængstykker fra en bombe ødelagde en del bøger på Universitetsbiblioteket blandt andet den viste bog, som ironisk nok hedder »Fredens Forsvarer«.

C. A. Lorentzen: Kongens Nytorv mellem d. 4. og 5. september 1807. Statens Museum for Kunst.

ud i Byen og erkyndige mig om Tingenes Tilstand. Her erfarede jeg, at Englænderne vare landsatte, i fuld Anmarsch nærmede sig Staden, samt at Commandoskabet paa højere Ordre opfordrede Studenterne til at gribe til Vaaben, en Opfordring, der klang i mine Øren som en liflig Musik. At jeg uopholdelig ilede til Mødestedet, var blandt en af de første, som blev indskrevet og bevæbnet, og at jeg bevæbnet med Over- og Undergevær forføjede mig hjem, besjælet af krigeriske Tanker, lystende efter Kamp og haabende en heldig og ærefuld Sejr, der forstaas let af den krigeriske Aand, som boede i mig. (...)

Her er ingen Fare paa Færde, tænkte jeg, da en hul, men en vældig Jorden rystende Drøn lod sig høre, og trende Bomber øjeblikkelig derpaa sprang over mit

Hoved, dog højt i Luften, og nedregnede deres Stumper og Brokker i Kirsebærgangen og paa Skrænten af Volden i Nærheden af Ravelinen (den lige del af et voldanlæg mellem to bastioner), hvor jeg havde Vagt. Mit krigeriske Mod sattes her paa sin første Prøve – jeg begyndte at forskrækkes, som man ofte forskrækkes ved et uventet Skrald eller Bulder; men jeg recolligerede (fattede el. sundede) mig snart, da jeg følte mig hverken ramt eller saaret af de tæt nedstyrtende Bombestykker, hvoraf de fleste vare saa store og svære, at de med lethed kunde være farne gennem min franske Silkehat og knust min Hjærneskal.

Kort efter de trende Bombers Explosion susede hvislende op i Luften fra alle Staden omgivende fjendtlige Batterier, krydsende hinanden i alle Retninger, en utallig Sværm

af Congreveske Rakter (navngivet efter opfinderen oberst William Congreve), der tog sig ud i det indtraadte Mørke som et brillant Fyrværkeri, og hvis Hensigt ingen vidste at forklare sig på anden Maade end at de maatte være Signaler til en Storm eller det paafølgende Bombardement. Siden erfarede man, at disse Rakter, der nyligen vare opfundne og forhen ikke brugte, vare fordærvelige, ødelæggende Ilddrager, forsynede foran med et staaalspyd og bagtil med en stærk Jærngjenhage, hvormed de, efter at have boret og banet sig Vej gennem Tage og Lofte, hagede sig fast ved Bjælker og Stolper, stikkende alt omkringværende i Brand, ligesom Granater og Bomber.

Ikke gaves mig lang Tid til at forlyste mig og tænke over Betydningen af dette Fyrværk. Jeg fik andet at tænke paa, da en rædsom Kanonade fra det gamle Pesthus begyndte og forstattes uafbrudt. Gloende Kugler, saa tæt paa hinanden forekom det mig, som Hagel fra en Dobbeltflint, hvinede mig om Ørene, over og paa alle Sider af mig, og slog med en dump Lyd undertiden ind i Volden saa tæt under mine Fødder, at Grus og Smaastene stænkte mig i ansigtet. At ikke en eneste af alle de udskudte Kugler gjennefor det Rum, hvori jeg paa Ravelinen bevægede mig, i det Øjeblik jeg der befandt mig, var mig den Gang og er endnu et Guds Underværk. (...)

Farligere end Kanonerne Kugler, hvoraf alle, som paa Volden befandt sig bag Brystværnet havde intet at befrygte, vare de Hilsener, vore venlige Fjender sendte os i Overflødighed i Bomber og Granater, da ikke faa af dem nedlod sig paa Volden og anrettede paa enkelte Steder blandt Mandskabet ikke liden Forstyrrelse eller Ødelæggelse. Men da disse Venskabsgaver vare hørlige ved deres hvislende og fløjtende Ild og synlige i Mørket ved den Ild, de udspyede af deres Svælg, saa gjorde jeg snart den Observation, at naar man rigtig brugte sine Øjne og Øren, var det ikke vanskeligt, at undvige dem; men da maatte der stadig ses og lyttes i Vejret og nøje iagttages, naar de vare paa

deres Højeste og vilde dale; fjernede man sig da betimeligen og tilstrækkelig til en af siderne ud fra den krumme Ildlinie, de beskrev i Luften, var man uden Fare. (...)

Havde de Studenter, som vare posterede paa Nørrevold, og for af en Krudtvogn at modtage skarpe Patroner, klyngende sig sammen, gjort samme Opdagelse og brugt samme Forsigtighed og Paapasseligheid som jeg – saa var ikke nogle blevne dræbte og andre bleserede og lemlæstede af en Bombe, der slog ned og sprang i deres Midte. En søn af Conferentsraad Cold parteredes ved samme Bombe saa ynkelig, at om Morgenen fandtes hans Kavaj med den ene Arm hængende i en af Voldtræernes Grene, og de øvrige Legemsdele maatte hist og her sammensamles i Brokker og Stumper. Hvor mange de dræbte og lemlæstede ellers vare og hvor mange der ved denne forfærdelige

Peder Ussing: Ribe Hospital, Sct. Catharinæ Kirke og Kloster, 1872. Ribe Kunstmuseum.

Bombe slængtes ud ad Volden paa Gaden, er gaet mig af Minde. Men det erindrer jeg, at da jeg Dagen efter besøgte en af mine fordums Skolekammerater, der også befandt sig paa Nørrevold denne Nat, viste han mig et Stykke Menneskekød, som han ved sin Hjemkomst fandt fastklæbet til sin Hat. (...)

Hvilke Syner viste sig paa denne min Vandring! Da jeg drejede om Hjørnet af Gothersgade til venstre og gik langs med Nørrevold, saa jeg tykke Skyer af Røg og flammende Luer vælte og kvalme i Vejret og blusse op fra de nærmeste og fjernere Brandtomter, og Bygninger, som Gaardsdagen stod hele og ubeskadigede, nu spolerede og mer og mindre ruinerte i det Forhold jeg nærmede mig Nørreport, hvor sorte, nøgne, tagløse Mure af den mig først iøjnefaldende Længde af Frederiksborggaden gjorde mig for Øjeblikket ængstelig og bekymret. Skulde mine Slægtingers Gaard paa den modsatte Længde i Gaden ligeledes være bleven et Arv for den engelske Mordbrands Ild? Dog nej – til min Sjæls Glæde vare alle Bygningerne paa denne Længde blevne skaanede, paa det nær, at alle Vindu-

esrunderne fra øverst til nederst vare knuste«. Så vidt Rasmus Ussing.

Efter den tredje nat havde københavnerne fået nok. General Peymann, der ledede Københavns forsvar, tog de første skridt til kapitulation. Betingelserne blev barske: flåden skulle udleveres som krigsbytte, det vil sige, at den og alt videre maritimt udstyr blev engelsk ejendom. Selv kontorsakse og lysestager, døre og vinduer fra Holmen tog englænderne med. Politisk blev følgen den, at Danmark tilsluttede sig Napoleon i dennes krig mod England.

Da Rasmus Ussing skriver sine erindringer omkring 1850 er han godt 70 år gammel. Bogen er på små 200 sider, og Københavns bombardement fylder hele 25 sider. Titlen er »En gammel Landsbypræsts Ungdomsminder«. Forfatteren er gennemgående meget nøgtern og realitetsorienteret. Idet voksenlivet kun beskrives kort, er der i sandhed tale om ungdomsminder; disse har to hovedtemaer: krig og kærlighed. Det sidste er en inciterende beskrivelse af en forelskelse i Henriette Georgine ('Jette'), som var datter af Andreas Frausing Fridsch, provincialmedicus og stiftsphysicus i Ribe.

Embedslægefamilien boede i den gård, som i dag har navn efter købmand J. H. Quedens. Rasmus Ussing opnåede at blive forlovet med Henriette; men hendes mor, der karakteriseredes som herskesyg, gennemtvang en ophævelse af forlovelsen begrundet i de lange udsigter, der ville være for Rasmus Ussing for et fast embede og dermed mulighed for at stifte og brødføde en familie.

Rasmus Nielsen Ussing blev født i Ribe 1778, og han døde i 1861 i Kolding. Da han startede på latinskolen, placerede rektor Lorenz Hansen ham efter en optagelsesprøve i den nederste klasse, da hans kundskaber fra barndommens skoleundervisning var for ringe. Efter årene i København var han hjælpepræst, personel kapellan, et par steder i Vestjylland. I årene 1819-1859 var han sognepræst i Uldum vest for Horsens. Da han fik fast embede giftede han sig med Poulina Regitze Bruun, som han havde været huslærer for i København. Hun døde imidlertid allerede i 1839; da har de fået fem børn.

Efter reformationen blev klosterbygningerne ved Sankt Katharina Kirke til Ribe Hospital, og her var Rasmus Ussings far, Niels Baggesen Ussing (1741-1823), klosterforstander fra 1775. Rasmus Ussing fik mange søskende, nævnes bør: Peder Ussing, der var snedker og kunstmaler i Ribe og repræsenteret på Ribe Kunstmuseum, Theodosius Nielsen Ussing blev overretsprokurator og som faderen hospitalsforstander i Ribe og Johannes Hjort Ussing, kontorchef i København. Billedhuggeren Stephan Peter Johannes Hjort Ussing og fotografen

Johan Ludvig Ussing har Peder Ussing som far. Kunstmaleren Stephan Ussing (1868-1958), der er pænt repræsenteret på Ribe Kunstmuseum, er barnebarn af Theodosius Ussing. Og Johan Louis Ussing (1820-1905), der er søn af Johannes Hjort Ussing, var en højtestimeret arkæolog og filolog med speciale i græsk og romersk oldtid. Fra 1849 var han professor ved Københavns Universitet, hvis rektor han blev valgt til i 1875 og 1885. I en længere årrække var han medlem af direktionen for Carlsbergfondet. Det er Johan Louis Ussings søn Henry Ussing (1855-1943), stiftsprovst i København, der i 1925 bringer Rasmus Ussings ungdomsminder i trykken.

Og bag og omkring alle ovennævnte mænd har der været atpopofrende kvinder, der i denne borgerlighedens storhedsperiode loyalt har støttet deres mænd i disses selvrealisation. Det var mændene, der færdedes i de kulturelle og politiske sfærer, hvor den samfundsmæssige magt var at finde. Rasmus Ussing begynder sin bog med disse ord: »Som den næstældste af femten Søskende«, og han karakteriserer moderen som »lutter Kjærlighed, Ømhed og Fromhed, hertil en dannet og forstandig Kone«, hvilket vi i dag må karakterisere som socialisationsidealet for kvinder i denne epoke. Men hør nu: moderen dør kun 34 år gammel: »Et lumpent Skærmbrædt, der styrtede over Vuggen, hvori hendes sidstfødte, kun nogle Uger gamle Spæde, sov, indjog hende en saadan Skræk, at hun, uagtet tvende kyndige og duelige Lægers anvendt Kunst og Bestræbelser, måtte vandre heden«. 34 år gammel, 15 fødsler.

Kilder:

Rasmus Ussing: En gammel Landsbypræsts Ungdomsminder, 1925

Johan Louis Ussing: Af mit Levned, 1906, ny udg. 2013

Jan Møller: 1807 – en by i flammer, 1982

http://ribewiki.dk/da/Niels_Baggesen_Ussing#1775_Niels_Baggesen_Ussing_.281741-1823.29

http://www.skanderborgleksikon.dk/index.php/Thorvald_Ussing

Vi har af forfatterne fået lov til at bringe denne artikel, som er fra skolens årsskrift 2015.

Eliteidræt og gymnasiet

Kirstine Bruun Viuf, 3x og Thorleif Høj Nissen, 3y

Vi elever på Ribe Katedralskole, som er under Esbjerg-ordningen, kommer fra vidt forskellige sportsgrene: håndbold, bordtennis, speedway, dressur, roning, ju-jutsu og også fra musik og billedkunst. Esbjerg-ordningen giver os mulighed for at dyrke sport på eliteplan og samtidig passe skolen. Dette gør ordningen blandt andet ved, at vi har mulighed for at styrketræne på skolens fa-

ciliteter, selvom der ikke er frisport, og ved at gøre det muligt for os at få en »buddy«, der tager noter til os, når vi er afsted til træningslejr/stævner i skoletiden. Desuden gør ordningen det muligt for os at få genlæst timer med en lærer, hvis vi har brug for det. Skolen hjælper os på denne måde med at passe vores sport og forbedre os, men samtidig hjælper sporten os også til at præstere bedre i gymnasiet.

Når man dyrker en sportsgren på højt niveau og samtidig går på gymnasiet, kræver det, at man er god til at strukturere sin hverdag. Det betyder, at vi ofte lægger planer for, hvornår afleveringerne skal skrives. Når ugen er planlagt på den måde, gør det også, at man får lavet sine lektier og afleveringer til tiden i stedet for at udsætte dem, for vi har ikke tid til at udsætte dem, da vi skal træne flere timer dagligt. Men det betyder ikke, at vi ikke har nogen fritid. Vi går i skole, træner og laver lektier, og derfor er det ikke hver dag, der er tid til at se TV eller hygge med familien. Til gengæld får vi noget helt specielt i vores sport i form af gode klubkammerater, et afbræk fra gymnasiet og fantastiske oplevelser i ind- og udland. Vores sportsgrene har uden tvivl været med til at gøre os bedre til at strukturere hverdagen og præstere i skolen. Dette skyldes, at man gennem eliteidræt opnår en god evne til at sætte sig mål, arbejde fremad mod disse mål og nå målene. Denne evne har vi taget med os over i gymnasiet. Afleveringer og lektier kan nogle gange være hårde og svære at komme igennem; men vi har lært, at det bare er noget, der skal laves for at nå et større mål, at være godt forberedt til de enkelte timer for dermed i sidste ende at opnå bedre karakterer.

Vi er rigtig glade for, at Esbjerg Kommune støtter os med denne ordning, for

Thorleif Høj Nissen til venstre.

Fire eliteroere. Kirstine Bruun Viuf, nr. tre fra venstre.

den hjælper os til, at vi kan få vores sport og gymnasiet til at gå op i en højere enhed i dagligdagen.

Hvad er Esbjerg Ordningen?

Et flerårigt tæt samarbejde mellem eliteidrætsklubber, Studie 10, ungdomsuddannelsesinstitutioner og Esbjerg Kommune, som sikrer eliteidrætsudøvere de bedste betingelser for at kombinere deres ungdomsuddannelse med idræt på højt niveau. Det sker blandt andet ved at der på skolen stilles en mentor til rådighed, tilbydes supplerende undervisning og mulighed for en buddy-ordning. Derudover har udøverne mulighed for at bruge skolens motionsrum samt bruge træningsfaciliteter i Esbjerg.

Fra 2015 er Esbjerg Ordningen blevet udvidet til også at omfatte elitekulturudøvere. Ordningen skal sikre dem de bedste betingelser for at kombinere uddannelse og

opøvelse af færdigheder på et højt niveau inden for en bestemt kunstart. Dette sker under stort set de samme vilkår som for eliteidrætsudøverne.

For at blive optaget på Esbjerg Ordningen skal man dyrke idræt eller være kulturudøver på allerhøjeste niveau. Optagelse på ordningen sker efter ansøgning.

I indværende skoleår er der på skolen 10 elever på ordningen for eliteidrætsudøvere, inden for følgende sportsgrene: håndbold, roning, dressur, ju-jitsu og speedway.

På ordningen for elitekulturudøvere er der på skolen 3 udøvere, inden for følgende kunstarter: musik og billedkunst.

Læs mere om ordningen på skolens hjemmeside, Esbjerg Kommunes hjemmeside eller kontakt skolens uddannelsesmentor Allan Gade Jacobsen.

Allan Gade Jacobsen

Vi har af forfatterne fået lov til at bringe denne artikel, som er fra skolens årsskrift 2015.

Anvendelsesorientering

Mads Sørensen, 2y og Asbjørn Guldhammer Riis 2y

Som gymnasieelever tilbringer vi langt de fleste dage siddende på skolebænken og lyttende til lærerens ord, og det hele kan nemt blive en smule ensformigt og til tider virkelighedsfjernt. Det var derfor spændende, da den traditionelle undervisningsform i starten af kalenderåret blev erstattet af det, som kaldes anvendelsesorientering. Anvendelsesorientering handler om at anvende fagligt stof og bringe almene, faglige, personlige og sociale kompetencer i spil, samtidig med at man arbejder med akutte og autentiske problemstillinger.

Samtlige naturvidenskabelige klasser i 2.g har deltaget i projektet. De forskellige

klasser har arbejdet med bioenergi ud fra deres højniveaufags perspektiv. Vi har i forløbet anvendt naturvidenskabelige teorier og metoder samt målinger og data fra eksperimenter, der afspejler en virkelig energiproduktion. Derudover har vi arbejdet med formidling og præsentation af projektet i form af en videnskabelig poster. Poster blev præsenteret for et dommerpanel og derefter udstillet i Salen. Vores posters var udstillet i en uge, hvor de var genstand for stor beundring.

Et dommerpanel bestående af syv af skolens lærere og forhenværende museusinspektør ved Fiskeri- og Søfartsmuseum i

Esbjerg, Svend Tougaard, vurderede gruppernes arbejde og kårede vindere fra de enkelte klasser samt en samlet vinder. Den samlede vindergruppe bestod af Kirstine Bruun Viuf, Charlotte Christensen, Lise Petersen og Jonas Beck alle fra 2x kemi. Dommerne gav udtryk for, at de generelt var imponerede over de mange flotte posters og præsentationer.

Forud for de færdige produkter lå der et selvstændigt og dybdegående arbejde i klasserne. Derudover havde skolen haft besøg af foredragsholderne Mads Pagh Nielsen, som arbejder ved instituttet for energiteknik ved Aalborg Universet, og Annette Bruhn, der er beskæftiget ved instituttet for bioscience og marinøkologi, Århus Universitet. Begge oplægsholdere bidrog med brugbart stof og inspiration. I forbindelse med projektet var fysikklassen på eksklusion til Aalborg Universitet Esbjerg, hvor de blandt

andet arbejdede eksperimentelt med effekt af en vindturbine. I biologiklasserne lavede vi eksperimentelt arbejde i de virtuelle laboratorier LABSTER.com.

Fokus for projektet har ikke kun ligget på det videnskabelige, men også i høj grad det formidlingsmæssige aspekt. I den forbindelse holdt en af skolens billedkunstlærere, Jesper Bunk, oplæg i Salen, hvor vi lærte om blandt andet komposition, blikfang og visuel appel. Rådene fra Jesper Bunks oplæg viste sig efterfølgende nyttige i andre sammenhænge og fag.

Alt i alt har projektet om anvendelsesorientering været udfordrende og lærerigt på den måde, at vi selv skulle formulere en problemstilling og udarbejde et samfundsmæssigt, miljømæssigt og økonomisk bæredygtigt løsningsforslag. Dermed er vores viden fra undervisningen blevet virkeliggjort og sat i et realistisk perspektiv.

Ansgar statuen ved Ribe Domkirke

Redaktøren

Kunstneren Hein Heinsens Ansgar-statue står nu på Ribes ny anlagte domkirkeplads. Statuens hoved er det grimmeste, fødderne det fineste, for Jesus vendte op og ned på værdierne, siger H.H. med henvisning til fortællingen om Jesus, der vaskede disciplenes fødder.

Her har Ansgar (801-65) fået sin endelige placering, lige over for »Kannikegården« med ruiner fra Kannikeklostret fra midten af 1100 årene og nogle af de ældste danske kristengrave, som den nye sognegård er bygget hen over, med glaspartier nederst, så man udefra har indblik til ruinerne, hvorunder ligger gravene fra Ansgars tid, som

arkæologerne fandt i forbindelse med udgravningerne forud for opførelsen af Kannikegården.

Måske har Ansgar selv – i midten af 800-tallet, efter han af kong Horik fik tilladelse til i Ribe at bygge den første kirke i det nuværende Danmark – foretaget nogle af de begravelser, der nu er fundet rester af.

Statuen er støbt hos Leif Jensens bronzestøberi i Bagsværd ved København. Der er fem en halv meter op til Ansgars læderkalot øverst. Heinsen, der siden midten af 1980'erne primært har arbejdet med bronzeskulpturer, udfolder sig gerne i det monumentale format, og selvom Ansgar rager op, er skulpturen af »Nordens Apostel« alligevel et par meter lavere end »Den store udveksler«, Heinsens 7,5 meter høje værk i Ørestaden.

»Kunstværket, til en samlet pris af 2,5 millioner kroner, er Ny Carlsbergfondets gave til den ny anlagte domkirkeplads i Danmarks ældste by. Skulpturen blev afsløret, da Kannikegården var næsten færdig i begyndelsen af december 2015.

Ansgar endte som ærkebiskop i Bremen efter de vanskelige år som missionær i Danmark – og i Sverige, hvor man måske var mere modtagelig for den nye tro. Ansgars kirke der blev allerede ca. 830 bygget i Birka, vikingebyen på øen Björkö i Mälaren.

Hein Heinsen lagde i sin ungdom an til at blive præst – i hvert fald hvis helbredet ikke klarede de ofte hårde fysiske krav ved arbejdet med skulpturerne. Han havde haft polio som ung, så derfor fuldførte han de teologiske studier for at have en valgmulighed. Præstesønnen – faderen var sognepræst på Mors – blev dog aldrig selv præst. Derimod har han siden brugt teologien som inspiration i sine værker. Sidste år blev

Den spaltede munk.

hans skulptur af Treenigheden afsløret ved bispegården i Nykøbing Falster.

For Hein Heinsen er dogmet om Treenigheden – forestillingen om Gud som Fader, Søn og Helligånd – afgørende for billedet af den levende, »plastiske og bevægelige Gud«, han tror på: en Gud, som ikke stivner i fundamentalisme eller forstener som et historisk fænomen, fordi Helligånden hele tiden er på spil.

Heinsen, der fra 1980 til 89 var professor ved Kunstakademiet, har i forbindelse med undervisningen beskæftiget sig indgående med det teoretiske grundlag for arbejdet med skulpturen som kunstform. Han er ikke enig med den tyske filosof G.W.F. Hegel, som i 1826 forudså, at skulpturen, med sit statiske liv og langsommelige og omstændelige fremstillingsproces i sten eller metal, måtte opgives i forhold til en fremtid, som krævede tempo og hastighed. Fremtidens medie er musikken, ifølge Hegel.

Som ung kunstner var han ganske vist selv med til at bryde grænser ned med sine sære »minimalistiske« skulpturer uden

komposition, men i dag ser han skulpturen, statuen, i kunsten som et nødvendigt modspil til tidens evigt foranderlige strøm af events og informationer, som er glemt dagen efter. Som han udtrykker det i hæftet »Manifest« i 2007: »Skulpturen er på grund af sit hårde materiale civilisationernes længste hukommelse«.

I tilfældet Ansgar rækker den historiske hukommelse 1200 år tilbage, og i Hein Heinsens skulptur af apostlen blander sig kirkehistorie og teologi. Munken Ansgar levede i overgangen mellem et nyt og gammelt verdensbillede, og de er i skulpturen stillet over for hinanden: De klassiske rolige linjer fra kirkens og den antikke billedhuggerkunst modsat vikingernes slyngede Midgårdsorm.

Ansgars splittede personlighed kommer til udtryk ved en brutal spaltning i den øverste del af figuren. Det er, som om en skarp vikingeøkse har hugget et dødeligt skår ind i skulderen på den stakkels apostel, der dog uanfægtet velsigner med den

ene hånd, men holder en dæmon i den anden, og den ligner for øvrigt en slægtning til Carl-Henning Pedersens fantasifulde væsener. Carl-Henning Pedersen, som i 1980'erne udførte sin dengang kontroversielle udsmykning af domkirkens apsis.

Velsignelse og dæmon tematiseres i værket, for den fromme kristne med sin inderlige fortrolighed til Gud lod sig i høj grad dirigere af sine drømme, og han kunne drømme om sin egen død og om skærsildens pine og prøvelser.

På samme måde finder man en dobbelthed i stillingen for den hånd, hvormed han velsigner. Den har Hein Heinsen hentet inspiration til hos den store tyske dirigent Herbert von Karajan, som normalt dirigerede med sine hænder uden brug af dirigentstok.

»Der er noget tøvende over de hænder«, forklarer Heinsen, »for det var jo svært for Ansgar i Danmark, så samtidig med at han velsigner, forsøger han måske at holde modstanderne tilbage«.

Hein Heinsen kalder sin Ansgar for en »anti-hierarkisk« eller »anti-autoritær« statue, og det er den eneste mulighed, man i dag som billedhugger har for at lave statuer af kendte folk, mener han.

For selvom han ikke som Hegel tror, at skulpturens æra er passé, er autoriteten det. »Den er lige så punkteret som den sokkel, jeg har anbragt Ansgar på, og i vores tid skal der jo ikke ret meget til for at punktere en autoritet. Husk hvordan det gik Poul Nyrup Rasmussen, da han kom for skade at køre med en cykelhjelme, der var for lille«.

Soklen er 1,4 meter høj, og derfor bliver Ansgars fødder den første detalje, beskueren ser, og dem er der gjort meget ud af. De er modelleret naturtro og klassiske, samtidig med at udformningen bliver grovere, men dermed i sit kunstneriske udtryk også mere i pagt med vores tid, jo længere blikket bevæges opad. Fødderne, derimod, er som en Bertel Thorvaldsen ville have modelleret dem – hvis han havde gjort det.

»Men nu var det sådan, at Thorvaldsen ikke kunne fordrage fødder og derfor altid forsøgte at skjule dem, mens han derimod gjorde rigtig meget ud af ansigtet. Det blev jo anset for det fineste, fordi man her fandt udtryk for intellektet og 'ånden'«.

»Jeg er så gået den anden vej. Hovedet er det grimmeste, fødderne det fineste, det vigtigste. Vi bevæger os oppefra og ned og ikke nedefra og op. Fra kristendommen kender vi fortællingen om 'fodvaskningen', hvor Jesus vasker disciplenes fødder og pålægger dem at gøre det samme og derved vender op og ned på værdierne. Derfor er fødderne vigtige«.

Hein Heinsen håber, at hans Ansgar og de detaljer, man kan fordybe sig i i skulpturen, vil lægge op til tanker og samtale om vores historie, kirken og kristendommen.

»Nu har Ribe fået en flot domkirkeplads, og det er godt, at kirken nu igen er kommet til at ligge ordentligt, som Ribes midtpunkt, men endnu vigtigere er, at der også kommer en nutidig påpegning af kirkens indhold, ellers ville det hele jo bare ende som et fint museum. Det håber jeg så, at min Ansgar kan bidrage til«.

Minder fra en svunden skoletid

Hanne Bertelsen, S.57

Jeg er så heldig, at jeg er klassisk sproglig student fra Ribe Katedralskole årg. 1957. Jeg er datter af tidligere rektor Johannes Jørgensen, som var med til at genindføre den klassisk sproglige linje i 1947 og i dag kan skolen stadigvæk tilbyde undervisning i græsk og latin.

Efter 4 år i mellemskolen var det mit ønske at fortsætte i gymnasiets nysproglige linje, da jeg gerne ville uddanne mig til korrespondent og få bekræftet H. C. Andersens ord: »At rejse er at leve«.

Det syntes min far var en dårlig idé, og da han jo selv havde promoveret den klassisk sproglige linje på skolen, hvad var så mere naturligt end at jeg, hans datter blev klassiker! Heldigvis var han klogere end jeg – i hvert fald er det et »valg« jeg skulle blive glad for senere i livet.

Jeg står i stor taknemlighedsgæld til mine lærere i græsk og latin. »Ladepeter« som vi kærligt kaldte vores græsklærer lektor Ladegaard Petersen, var en meget dygtig, men også hyggelig lærer, som vi alle (vi var 7 i klassen) havde stor respekt for. Græsk og ligeledes latin indeholder meget grammatisk terperi, men LP indførte os i filosofernes tankegang og teorier og åbnede vore øjne for Antikkens rigdomme.

Desværre har jeg glemt meget af det græske i dag, men kan dog stadig citere »Sange« fra Iliaden og Odysseen.

Min latinlærer frk. Willemoes er nok den lærer på skolen, der har haft størst betydning for mig og mit senere virke. Desværre har hun fået et knap så smukt omdømme i mange elevers opfattelse. Hans

På Skovpavillonen sidste skoledag, 1957.

Edvard Nørregård-Nielsen er meget hård ved hende i sin bog »Riber Ret«.

Frk. Willemoes var en krævende, men meget dygtig lærer, og hun har bevirket, at jeg kom til at undervise i latin i folkeskolen i en årrække.

Jeg er uddannet lærer med engelsk som linjefag, men mine latinkundskaber er hendes fortjeneste.

Jeg havde en dejlig skoletid på Ribe Katedralskole, selv om det ikke altid var lige sjovt at være »Hannerektor«. Jeg blev bestandig overvåget og især gårdvagten lektor Johansen var efter mig med en løftet pegfinger, når jeg grinede lidt for højt sammen med veninderne. »Husk du er rektors datter«! Jeg blev ellers opdraget temmelig strengt, men havde svært ved at tøjle min naturlige livsglæde.

En anden lærer, jeg mindes med glæde, var mit dejlige tysk- og sanglærer Thomas Alvad. Han indførte mig i den klassiske musiks vidunderlige verden, og han lærte mig at synge i skolekor, selv om jeg ikke er særlig musikalsk.

En af de mest spændende og meget anderledes lærere var Lennart Edelberg, der bl.a. underviste i geografi. Straks efter sin hjemkomst fra en ekspedition til Afghanistan inviterede han alle sine elever hjem til sig klassevis. Vi sad på gulvet på puder og drak the, og vi lyttede til hans beretnin-

ger fra dette for os så meget anderledes og spændende land med sin helt egen kultur, mens han sad og nød sin vandpipe.

Min fransklærer var lektor Sandfeld. Han var et rent sproggi. Desværre snakkede han mere end vi kom til at gøre. Han var også temmelig distræt. Min far, som altid gennemlæste alle skoleelevernes karakterbøger, før han selv udleverede dem, opdagede en gang, at lektor Sandfeld havde givet karakterer i tysk til en klasse, som han slet ikke havde!

Skolens mest elskelige lærer var nok lektor Schmidt. Han vakte min store interesse for historie, som jeg har været meget optaget af hele livet. Lektor Schmidt var meget svagt seende og næsten blind til sidst og vi var ikke særlig søde imod ham. Jeg må med skam melde, at jeg var en af de piger, der havde gang i strikkepindene i hans timer.

Når jeg mindes min skoletid i Ribe, bliver jeg også nød til at nævne min nabo på hjørnet af Sviegade og Gravsgade. Her boede nemlig komponisten Rued Langgaard, som også var organist i Domkirken.

Han var en »spøjs« person med sit lange hvide hår, runde sygekassebriller og stråhat, som han bar både sommer og vinter. Han var absolut ikke børnevenlig og mangen en gang kom han ud og skældte ud, når vi børn legede på gaden. Naturligvis blev han generet af vores larm, når han skulle bruge fred og ro til at komponere. Men kolerisk – det var han nu!

I dag er mange af hans værker kommet til ære og værdighed og hans opera »Antichrist« er blevet opført flere steder i udlandet og herhjemme på Det Kongelige Teater.

Min skoletid i Ribe har haft meget stor betydning for mig. Den har rustet mig til at klare de opgaver, jeg er blevet stillet overfor i livet og været med til at gøre det rigt og spændende!

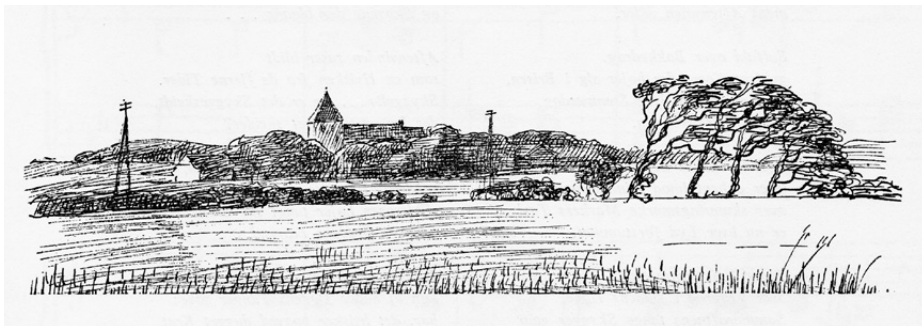
Mit valgsprog »At rejse er at leve«, har jeg til fulde efterlevet. Jeg har besøgt alverdens lande, men det blev ikke som korrespondent!

Lektor Schmidt.

Føvling Kirkes hvide Gavl ...

Aage Jørgensen

Føvling kirke set fra Sorrild bakke i 1940'erne.

»Vi skal bede på Sorrild Bakke«, sagde han og standsede bilen. Det var den aften, jeg lærte, at udsagnsordet »at bede« har flere betydninger. Min læremester var forfatteren Jørgen Bukdahl (1896-1982), Askov, og vi var på vej mod Ribe, hvor jeg i egen-skab af formand for katedralskolens elevforening Hejmdal havde aftalt med ham, at han skulle tale. Jeg boede neden for bakken og var netop blevet samlet op. Et naturligt arrangement, da Bukdahl alligevel skulle den vej.

Forklaringen fik jeg, mens vi bedede¹. Da Bukdahls forældre under Første Verdenskrig flyttede til Askov, blev sønnen indskrevet i Ribe lærde skole, og vel at mærke i 2.g., mod at han i månederne før på egen hånd tilegnede sig 1.g.-stoffet. Han kom til at bo på et loftsværelse og cyklede om lørdagen hjem til Askov - og om søndagen hen under aften tilbage til Ribe. Og vel at mærke ad den vej, som går nordenom Kongeåen. For på sydsiden af åen befandt sig jo det frygtindgydende, krigsførende tyske rige. Først i Kalvslund krydsede vejen åen, idet grænsen jo herude mod vest var blevet draget sydligere og Ribe forblevet på danske hænder.

Sorrild Bakke indgår i det højdedrag, som afgrænser Kongeådalen. Man kunne nok fortjene et hvil, når man havde aset sig

op. Mens vi bedede, skinnede aftensolen, men jeg var fra mine fire mellemskoleår i Brørup meget bevidst om, at vinden på det flade stykke mellem Foldingbro og Sorrild kunne være ganske strid.

Fra toppen var der udsigt mod Føvling, i hvis landsbyskole jeg havde tilbragt fem år i tre klasser; kun i første klasse hos fru Lyst, der angiveligt havde haft tre mænd, var vi os selv; min skolegang startede i præstegårdens konfirmandstue, idet skolen i ugerne frem til Befrielsen var »besat«.

Hér reciterede Bukdahl så digtet »Aften ved Føvling Kirke« for mig – og for hustruen Magnhild, som naturligvis ledsagede ham. I sin tid havde han som sekretær for Hejmdal involveret sig i en langstrakt brevromance med hende, der i Stavanger havde en tilsvarende betroet penneførerpost. Og norsk var hun jo, stadig. Ægtefællen var så dansk-national som nogen, selvom han livet igennem ivrede mod nationalismen og fastholdt et nordisk og et europæisk folkeligt perspektiv.

Men til Bukdahls danskhed hørte også dette at have et »sted«, en rodfæstethed i lokal muld. Et af hans berømte formuleringer lød netop: »det nationale må vindes, derefter må dets selvtilstrækkelighed overvindes«. De to vigtigste steder i Bukdahls forestillingsverden var, ikke overraskende,

Askov med højskolen og Ribe med katedralskolen, symboler også for det folkelige & mundtlige og det elitære & skriftlige, som der skulle slås bro imellem. Om Ribe skrev han stemningsfuldt i debutbogen *Den gamle Bys Drøm* (1921) og senere, langt mere afklaret, i *Aaret i Ribe* (1928). Skolevejen gik altså nord om Kongeåen, gennem det landskab, som han skildrede i *Langs en gammel Grænse* (1947). Hovedattraktionen var Skibelund Krat, hvorfra der er en vid udsigt over i »det tabte Land«, og hvor man i øvrigt i 1996 har sat Bukdahl en mindesten.

*

Jeg gik i Ribe Katedralskole fra 1954 til 1957. På listen over foredragsholdere var i min tid også Rudolf Broby Johansen, der i 1919 sammen med Johannes Weltzer og Bukdahl oprettede det litterære selskab *Renaissance*.

Digtet om Føvling Kirke stammer sandsynligvis fra 1944. I hvert fald blev det trykt i *Politiken* 25.9. det år. Til Bukdahls *Askov-followers* hørte boghandleren Niels Pedersen, der udgav en række af hans arbejder som særtryk. I sin fortrinlige Bukdahl-biografi fortæller Finn Slumstrup, at Bukdahl i 1944 sammenklippede et »Aatte-Føvling-Pilgrims-Breviarium« til Petersen, og at denne to år senere på et kort til Bukdahls 50-års fødselsdag bl.a. kaldte

ham »Føvlingpilgrimmen / Versets kyndige Kender / Ordets Elsker«.

Præst i Føvling var på det tidspunkt Svend Erling Præstholm, hvis søn Henrik har fortalt, at han i barndommen jævnligt mødte Jørgen Bukdahl, der kom i præstegården, ligesom præstefamilien tog til Askov f.eks. til foredrag. Præstholm havde været studiekammerat med Henrik Dons Christensen, som i 1943-57 var valgmenighedspræst og højskolelærer i Askov, hvorefter han jo blev biskop over Ribe Stift. En personalunion er hermed etableret.

Hvorom alt er, så foreligger digtet i tre tryk fra Askov Boghandel: 1945, 1948 og 1951. Trykkene er tilmed afvigende, idet to tegnere (R. Dueholm Jessen, Erik Hansen) og tre komponister (Krebs Lange, Arvid Andersen, Thomas Alvad) har været indblandet. Alvad var min fortrinlige dansk- og musiklærer i gymnasiet, nok det menneske, der har influeret mest på mit studievalg.

Men afvigende er trykkene også, fordi Bukdahl tydeligvis har haft problemer med at finde frem til en tilfredsstillende form. 1944-versionen har syv strofer, 1945-versionen otte og 1948-versionen ni. En strofe om Aatte Bakker kom til i 1945, og i 1948 udelades den oprindelige str. 2, mens str. 3 og 4 ombyttes. Desuden er 1948-versionens str. 2 og 6 nye. Endelig ændres ordlyden flere steder, f.eks. (fra 1944 til 1945): Høstens store Stjerner staar > Blege Junistjerner staar; sene Sommernat > lyse Sommernat; (fra 1945 til 1948): klare Aftenluft > stille Aftenluft; Junistjerner > Julistjerner.

Digtet fremmaner en aftenstemning. Solen ringes ned, svalerne søger hjem, freden sænker sig, roserne dufter, duggen falder, osv. »Føvling Kirkes hvide Gav / lyser aabent imod Himmelrummet, / over skumringsmørke Markers Tav / er nu hver Lyd forstummet«. Men kirkegården er jo ikke blot aftenfredens sted, den er også Dødens have: »Kors ved Kors, og Sten ved Sten: / søndret Drømme og begravet Længsel; / Æblerosen bøjer tungt sin Gren / henover Gravens Fængsel«. Til nedbrydningen

Aften ved Føvling Kirke

Digt af Jørgen Bukdahl - - Musik af Arvid Andersen - - Tegninger af Erik Hansen
Askov Boghandel

og ødelæggelsen har Jørgen Bukdahl gerne det modsvar, at Guds ånd tænder »håbet på trods af forgængeligheden«. Er det, hvad der også er på færde hér, hvor »Dødens Fanger« hvisker og sukker, og hvor det lyriske jeg opfordrer sit hjerte til at stige op »fra Gravens Gem, / naar Minderne de kalder«?

*

Hvad der har sendt mig ud på denne tur ad *memory lane* er en bog, som kunsthistorikeren Else Marie Bukdahl netop har udgivet². Selv bidrager hun med et analyse af faderens opfattelse af kunst og kritik, mens andre tager sig af andre sider af hans virke: Finn Slumstrup, der i sin tid som Askovlærer havde tæt kontakt med Bukdahl og som nævnt har forfattet hans biografi, skildrer hans »folkelige« virke, herunder den meget omfattende foredragsvirksomhed; Rasmus Vangshardt, der indplacerer ham i en eksistensfilosofisk sammenhæng uden at gøre ham til eksistentialist, for den slags går jo for at være lidettroende; samt Torben Bramming, der fra Tårnberg, sin udsigtspost i Brorsons bispesæde i Ribe, forsøger at udrede, hvordan Bukdahl så at sige har indgivet sine »steder« en åndelig dimension.

Et af de steder, som Bukdahl skildrer i *Langs en gammel Granse*, er Aatte Bakker. Dette uanselige højdedrag nær Føvling, nævnt på forsiden af breviaret til boghandlervennen, dukker også op i digtet om Føvling Kirke: »Aatte Bakkers brune Rand / tegnes fjernt mod Aftnens lave Maane, / Sus i Lyng og Maaneguld paa Vand / og Skovene der blaane«. Torben Bramming gør det

klart, hvad Bakkerne betød for Bukdahl, og dermed, hvad han i det hele taget tænkte om historiske steder. Derom gjorde vi os ingen tanker, da vi for seks årtier siden slog vore spejdertelte op ved den lille sø inde mellem Bakkerne. Det gjorde Bramming derimod, da han for få år siden var der – mistrøstige tanker, vel at mærke. Men trøst henter han hos Bukdahl, der taler henført om Bakkerne som gymnasieårenes »hemmelighedsfulde, lukkede Rige«, hvor han ikke kom, men hvor længslen og poesien havde et sted. Dengang, for et århundrede siden, var Aatte Bakker ånd, nu er de (kun) natur. I kraft af Bukdahls beskrivelse kan de blive ånd igen, tænker nu Bramming.

Men man må dog vist være stærk i troen! Muligt, at Bukdahl knap nok kendte Aatte Bakker som et »virkeligt« sted, men Skibelund Krat kendte han i hvert fald, det var på hans tid en fremskudt folkelig bastion og et »åndeligt« sted. At dette har ændret sig, tilskriver Bramming bl.a. »det fravalg af nationale spørgsmål i folkeskolen og gymnasiet«, som fandt sted i 1970'erne. Men også hér mener han, trods alt, at »en dybere forbindelse mellem sted og ånd« kan erfares gennem den Brorson'ske moll-tone, som Bukdahl forbandt med Skibelund.

---

¹Se Ordbog over det danske Sprog: <http://ordnet.dk/ods/ordbog?select=bede,6&query=bede>.

²Else Marie Bukdahl (red.), Jørgen Bukdahls skrifter og tanker. Antologi og bibliografi, 2015; 255 s.

Vi mødes i
Kvickly

Seminarievej 1 - 6760 Ribe - Tlf. 75 42 11 00

Kort nyt fra Ribe

Ved redaktøren

Ribe Kunstmuseum

Museet fejrer i år sit 125 års jubilæum. Det markeres dels ved tre forskellige udstillinger baseret udelukkende på museets egne billeder, og dels gennem en række arrangementer i løbet af året.

Den første udstilling er lige åbnet. Den hedder »Da maleriet blev moderne«, og den viser værker af Kristian Zahrtmann og hans elever, som i tiden omkring år 1900 var med til at forny den danske malerkunst. Flere af de såkaldte fynske malere, Johannes Larsen og Peter Hansen var blandt hans elever. Zahrtmanns maleri »Mit frokostbord i Portofino« er udstillingens hovedværk, og det smykker udstillingens plakat. Denne udstilling er åben indtil 5. juni.

Den næste udstilling har titlen »Gips og guld«, hvilket hentyder til museets store samling af gipsafstøbninger, som i høj grad var det, man indkøbte til museet i de første år. Måske også for at det skulle fylde

noget i de store rum i den fordums pragtvilla for Giørtz familien. Den udstilling åbner den 18. juni og varer til 2. oktober.

Den sidste udstilling har betegnelsen »Ribe samlingens gemte skatte«, og det navn siger vel næsten alt. Det bliver spændende at se, hvad der gemmer sig i magasinerne, som vi ikke har set så meget til, selvom museet flere gange har haft magasinbilleder fremme, ophængt i den lange gang ved siden af de store udstillingsrum på 1. sal.

Sommerens arrangementer omfatter forskellige foredrag om kunst og kunstværker i Ribe, her iblandt en diskussionsaften med Bente Scavenius og Peter Kær om verdenskunst i Danmark. Det foregår den 1. juni i Kannekegården. Der bliver desuden balletforestilling i museumshaven den 13. juli og folkefest samme sted den 27. august. Sandelig et ambitiøst program!

Ribe Domkirke

Kirken har været lidt i baggrunden i de seneste år, hvor meget har drejet sig om opførelsen af Kannekegården. Den proces er nu nær sin afslutning og det endelige regnskab nærmer sig. Kirkeværgen, som også er dette blads redaktør, har måttet tøjle sin iver efter at gå videre med vedligeholdelsesarbejder på den store kirkebygning. Kirkens byggesten i rhinsk tuf er ret påvirkelige af vort barske vestkyst klima. Nu håber kirkeværgen at kunne komme videre med den udvendige renovering, som stort set har ligget stille siden renoveringen af Borgertårnet blev afsluttet i 2012. Det er den nordre korsarm og de højsiddende gotiske vinduer i hovedskibet, der står for tur.

En finurlig lille sag er lige dukket op. Alle der har været i kirken husker vist de små atlas figurer, som »bærer« de store gjordbuer i hvælvingerne. Ved Nationalmuseets udarbejdelse af Ribe delene af værket Danmarks

Hvor kom atlas figuren mon fra?

Kirker omkring 1980 forsøgte man at finde ud af om figureerne er tilhugget nede i Rhin området, hvor der i nogle kirker findes helt tilsvarende figurer, eller om de er tilhugget her i Ribe af tilrejsende billedhuggere. Med de dengang brugte analysemetoder kunne man ikke nøjagtigt bestemme sten materialets oprindelses sted. Man har nu langt bedre metoder og håber at finde en løsning på gåden!

Sydvestjyske Museer

Der er tidligere skrevet om museernes store planer for renovering og udfyldning af hele karreen med Quedens Gård. Det er et projekt til mere end 100 mil kr. Det lyder af noget! Men museerne er godt i gang med at få samlet penge sammen.

I efteråret blev det bekendtgjort, at man nu havde fået midler til renovering og indretning af et »Heksemuseum« i den gamle bindingsværk bygning på hjørnet af Sortebrødregade og Kølholts Slippe. Det er et projekt til mere end 10 mil kr. og det ventes snart at kunne gå i gang. Det var her »Den gule butik« havde til huse før den flyttede til den tidligere Brøckmanns legetøjsbutik.

Heksemuseet skal dels belyse hekseprocesserne i Europa og dels hekseprocesserne i Ribe. Det lyder ..... uhyggeligt!

Et andet projekt for karreen er indretning af et museum for byens store søn, Jacob A Riis. Det skal ske i huset ved siden af det kommende Heksemuseum. Det har var nemlig Jacob A Riis barndomshjem. Hans far, som var lærer på Katedralskolen, flyttede dertil fra den gamle skolebygning over for Borgertårnet, hvor han havde bolig indtil Katedralskolen flyttede til Puggårdsgade i 1856. Jacob A Riis blev født i skolebygningen i 1849. Fra barndomshjemmet i Sortebrødregade havde han som ung tømrerlærling fint udsyn til sin drømmepige, Elisabeth af Giørtz familien, som 1864 flyttede ind i pragthuset, som nu er Ribes Kunstmuseum. De syv mil kr. fra Augustinus Fonden skal bruges til renovering af huset, og den går i gang i begyndelsen af 2017. Selve museet skal ikke kun være mindestuer for Jacob A Riis, men især have fokus på hans skæbne og gerning i hans nye fædreland USA. Han er derovre stadig aktuel, og regnes internationalt for skaberen af fotodokumentarisme. Han var den første, som kombinerede ord og fotografi. Lige nu er der en stor udstilling om ham i

Jacob A Riis barndomshjem.

New York, som flere fra Ribe var ovre for at deltage i åbningsceremonien. Udstillingen skal snart til Washington.

Hvidebro

Det navn klinger godt i øret for mange af os, der er studenter fra 1950'erne og 1960'erne. Den findes stadig, men Heimdals medlemmer går ikke derud efter gode møder i Sangsalen. I dag har Heimdal ikke kulturelle møder, den er en ren festforening! Det skal ikke begrædes her, men anledningen er, at der er en Lidl forretning, som gerne vil etablere sig i Ribe – som om vi ikke har detailforretninger nok med Aldi, Fakta, Netto, Rema 1000 og Spar, samt Kvickly og Føtex! – men det vil den altså. Lidl har udset sig grunden i Ribe Jernindustri's hjørne mod Hvidebro, der hvor Esso Lassen engang havde sin benzintank og værksted. Lidl har præsenteret et forslag, som langt fra passer på det sted. Grunden grænser til Tved Å, som på sit nedre løb ofte er meget okkerpåvirket af udpumpningerne fra engene i Ribe Østermade. Her ved dette »smukke« vandløb vil Lidl udforme en terrasse ned mod åen, hvor de unge kan sidde og drømme i de af og

til lune sommeraftener!! Ja den får ikke for lidt. Det kunne måske nok lade sig gøre at bygge noget fornuftigt på det sted. Det vigtige er at byens grænse står skarpt og markant ud mod engene. Ikke fordi Kvicklys og Frøs' facader er noget at falde i svime over, men markante er de. Byrådet har sendt sagen til nærmere eftertanke til udvalgene, og man må håbe at byrødderne tænker sig godt og grundigt om!

Forskelligt

Den første februar åbnede Færdselsstyrelsen sin afdeling i Ribe. Statsminister og Trafikminister tog sig tid til at deltage i åbningen! Det foregik som et åbent hus, og flere hundrede ripensere valgte at møde op for at deltage i fejringen. De første 40 medarbejdere er ansat, og der var rigtig mange ansøgere. Ganske mange er fra det sydjyske område. Kun enkelte af de hidtil ansatte i København har valgt at flytte med. Nu forlyder det at de sidste 30 medarbejdere i København har skullet tage stilling til om de ville flytte. Heraf har 18 meddelt at de ikke flytter med, og to har besluttet at flytte med. De sidste 10 er ikke endnu blevet bedt om at beslutte sig, eller de overvejer

I dag er der træer på »Esso Lassens« hjørne.

Højt til vejrs med redebyggerne.

endnu. Der bliver altså endnu en mulighed for mere end atten ansøgere udefra.

Ribes storkereder er endnu engang blevet gjort klare til at tage imod nygifte storkepar! Mon ikke der kommer nogen efter den våde vinter vi har haft. Det gør der nok i al fald ikke, hvis landbrugspakken medfører, at landmændene hælder mere gylle og kunstgødning ud på de lave græsningsarealer! Der mangler gammeldags græsnings og høslætarealer i Ribes nærområde.

Mange af Ribes ældre offentlige ejendomme er blevet solgt til bygherrer, som indretter lejligheder i den gamle bymidte. Det gælder Bispegades skole, Den gamle biograf, Det gamle bibliotek og snart ungdomsboligerne i Ribe Stiftstidendes bygning og måske også plejehjemmet Riber-

hus, som er besluttet lukket. Ribes posthus er nedlagt og er solgt til beboelse for en af Ribe matadorer.

Den vestlige omfartsvej er der ikke kommet nogen afklaring om. Vejdirektoratet tygger på de mange kritiske svar fra de mange modstandere af den vestlige linjeføring og de få tilhængere, herunder kommunen. Det er ikke enkelt at finde en løsning og det bliver ikke nemmere, når der mangler penge.

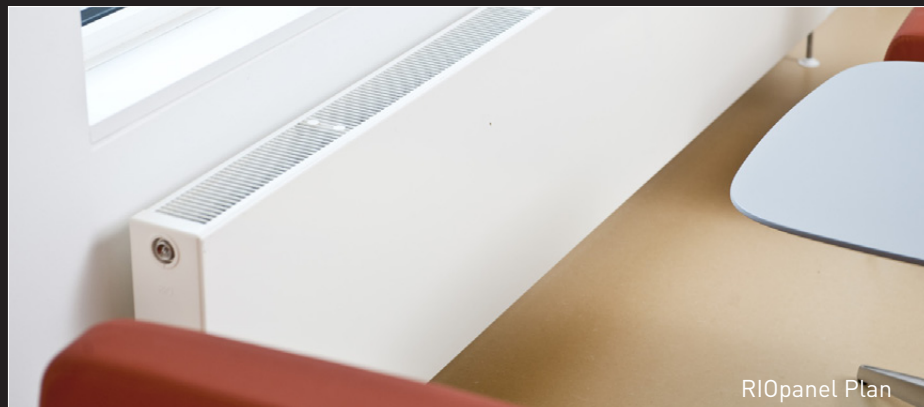
Men der sker alligevel noget på vejområdet. Nu vil man sætte to digitale informationstavler op ved indkørselsvejene til byen. Det er da dejligt, at vi nu kan se hvor mange ledige pladser der er et eller andet sted på de store P-pladser, som egentlig stort set kun er utilstrækkelige ved Tulipanfesten og Dyrskuet!!

Til sidst en god nyhed. Ungdomshøjskolen i V. Vedsted ser ud til at være kommet over sin krise. Skolen var næsten lukket for bare to år siden og nu melder den om fuld belægning med ca. 75 elever! Den nye forstander Svend Lindholm Hansen, der kom fra Hadsten Højskole for to år siden, har fået god gang i skolen sammen med nu 15 medarbejdere.

Biografbygningens ti nye boliger er næsten færdige, og Riberhus venter måske.

Innovative radiatorer produceret i Danmark

RIOpanel Plan

Hudevad Consilio

Ribe Jernindustri A/S
Saltgade 11
DK-6760 Ribe

www.rio.dk
www.hudevad.dk

Afsender:

Ripensersamfundet v/Hanne B. Elmelund Gam
Drewsensvej 10 2. th · 2100 København Ø.

Ripensersamfundet

er en forening af tidligere elever fra Ribe Katedralskole samt for skolens nuværende og tidligere lærere.

Foreningen arrangerer en reception for årets dimittender og jubilarer. Den afholdes i forbindelse med translokationen på Katedralskolen i juni.

Foreningens medlemsblad, Ripenserbladet, udkommer tre gange pr. år. I februar-nummeret indkaldes der til generalforsamling og årsmøde, april-nummeret indeholder en liste over kontaktpersoner for årets jubilarer og oktober-nummeret indeholder billeder fra årets jubilararrangementer. Bladet er udkommet siden 1916.

Der udsendes normalt 2-3 nyhedsbreve til de medlemmer, som har oplyst deres mailadresse.

Eftertryk af artikler er kun tilladt efter aftale med redaktionen.

Oplysninger om foreningen kan findes på hjemmesiden: www.ripensersamfundet.dk samt i gruppen Ripensersamfundet på Facebook.

Medlemskab og adresseændring tegnes/meddeles enten ved en e-mail til: ripensersamfundet@ripensersamfundet.dk, på hjemmesiden eller ved at kontakte sekretæren.

Reklamationer over ikke modtaget blad meddeles til sekretæren eller anmeldes via hjemmesiden.